EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 25.11.2025
COM(2025) 957 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

euroalueen talouspolitiikasta

{SWD(2025) 957 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

euroalueen talouspolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 136 artiklan yhdessä sen 121 artiklan 2 kohdan kanssa,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan a alakohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvoston suositus euroalueen talouspolitiikasta on olennainen osa vuotuista makrotalouden koordinointisykliä. Suosituksessa annetaan euroalueen jäsenvaltioille talous- ja rahaliiton erityishaasteisiin räätälöityä ohjausta.

(2) Suositus on väline, joka auttaa määrittämään euroryhmän asialistan ja edistämään keskusteluja yhteistä etua koskevista kysymyksistä. Näin se osaltaan edistää unionin ja kansallisten politiikkojen keskinäistä johdonmukaisuutta ja lähentymistä. Suosituksessa esitetään yhteinen näkemys politiikan tärkeimmistä painopisteistä ja sitä kautta lisätään politiikan koordinoinnin tuloksellisuutta, vahvistetaan resilienssiä ja parannetaan euroalueen valmiuksia reagoida ulkoisiin sokkeihin, samalla kun hyödynnetään mahdollisuuksia kestävään ja osallistavaan kasvuun, turvataan vakaus ja helpotetaan siirtymistä vähähiiliseen ja digitaaliseen talouteen.

(3) Euroalueen globaali toimintaympäristö on epävarmempi kuin kertaakaan aiemmin kymmenen viime vuoden aikana. Geopoliittiset jännitteet – erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota, joka vaikuttaa EU:n itäisiin raja-alueisiin – ja nykyistä hajanaisemman ja moninapaisemman maailmanjärjestyksen kehittyminen muuttavat kauppaan ja rahoitukseen liittyviä toimintamalleja. Tärkeimpien kumppaneiden yksipuoliset toimintatavat, erityisesti kauppapolitiikassa, ovat

[1] EUVL L 1263, 30.4.2024, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

epävakauttaneet markkinoita ja herättäneet kysymyksiä pitkäaikaisten kansainvälisten kehysten luotettavuudesta. Nämä kehityssuuntaukset ovat ulkoisia häiriöitä, jotka vahingoittavat maailmanlaajuisia toimitusketjuja ja horjuttavat kaupan, pääomavirtojen ja energiamarkkinoiden vakautta. Samalla ne myös korostavat taloudellisen turvallisuuden ja strategisen riippumattomuuden merkitystä talouden häiriönsietokyvyn osatekijöinä ja nostavat esiin tarpeen investoida kiireellisesti kriittisiin valmiuksiin ja kiertotalouteen. Tätä taustaa vasten kilpailukykykompassi[3], Euroopan komission strateginen aloite, tarjoaa arvokkaan kehyksen sekä haasteiden että mahdollisuuksien arviointia varten. Siinä yksilöidyt kolme painopistettä – innovaatiokuilun umpeen kurominen, talouden vähähiilistäminen ja strategisten riippuvuuksien vähentäminen – kertovat, mihin unionin ja euroalueen on keskitettävä toimensa turvatakseen vaurautensa nopeasti muuttuvassa maailmassa. Jotta voidaan tarttua uusiin mahdollisuuksiin, on ratkaisevan tärkeää toteuttaa tulevaisuuteen suuntautuvaa politiikkaa, tiivistää jäsenvaltioiden välistä koordinointia ja panostaa innovointiin entistä vahvemmin. Puuttumalla rakenteellisiin haavoittuvuuksiin ja syventämällä sisämarkkinoita samalla, kun vahvistetaan turvallisuutta ja riippumattomuutta, unioni ja euroalue voivat muuttaa ulkoiset paineet pitkän aikavälin häiriönsietokyvyn ja maailmanlaajuisen vaikutusvallan moottoreiksi.

(4) Euroalueen talous on edelleen häiriönsietokykyinen. Talouskasvu ylitti odotukset vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana. Odotettua parempi tulos johtui aluksi viennin voimakkaasta kasvusta, kun ennakoitiin tullien korotuksia, mutta myös investoinnit laitteisiin ja aineettomaan omaisuuteen olivat odotettua suurempia. Euroalue on yksi maailman avoimimmista suurista talouksista, minkä vuoksi maailmanlaajuisten kaupan rajoitusten ja jännitteiden lisääntyminen vaikuttaa siihen tuntuvasti. Tästä syystä kotimainen kysyntä on – ja sen odotetaan jatkossakin olevan – kasvun pääasiallinen veturi, jota tukevat vahvat työmarkkinat, reaalitulojen paraneminen ja yleisesti ottaen suotuisat rahoitusolot. Vuonna 2026 talouden toimeliaisuutta rajoittaa todennäköisesti edelleen kaupan rajoituksista johtuva tavanomaista vaisumpi ulkoinen kysyntä ja maailmanlaajuisen epävarmuuden jatkuminen. Kaiken kaikkiaan euroalueen reaalisen BKT:n odotetaan sekä vuonna 2025 että vuonna 2026 kasvavan 1,2 prosenttia. Kasvunäkymiin liittyy edelleen suurta epävarmuutta, ja negatiiviset riskit ovat vallalla.

(5) Euroalueen inflaatio hidastuu edelleen. Se on keväästä 2025 lähtien liikkunut suurin piirtein hintavakauden määritelmän mukaisilla tasoilla. Lokakuussa 2025 kuluttajahintainflaatio (YKHI) oli 2,1 prosenttia, kun taas pohjainflaatio (ilman elintarvikkeiden ja energian hintoja) on edelleen korkeampi, 2,4 prosenttia. Hintapaineiden odotetaan pysyvän maltillisina, sillä euro on hiljattain vahvistunut, mikä lisää tuontikilpailua ja hillitsee palkkasumman kasvua. Vaikka euroalueen inflaatio on viime aikoina ollut lähellä EKP:n hintavakauden määritelmää, joissakin jäsenvaltioissa se on pysynyt korkeana. Tässä tilanteessa Euroopan keskuspankki (EKP) on lopettanut rahapolitiikan keventämisen, jonka se aloitti kesäkuussa 2024. Talletuskorkoa alennettiin kesäkuun 2024 ja 2025 välisenä aikana yhteensä 200 peruspistettä, jolloin se laski 2 prosenttiin. Tämän seurauksena viitekorot ovat euroalueella tällä hetkellä lähellä useimpia arvioita luonnollisesta korkotasosta. Komissio ennakoi, että kuluttajahintainflaatio on 2,1 prosenttia vuonna 2025 ja 1,9 prosenttia vuonna 2026. Inflaationäkymiä koskevat riskit ovat jokseenkin

[3] COM(2025) 30 final.

tasapainossa. Pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat useimpien mittarien perusteella edelleen noin 2 prosenttia, mikä tukee inflaation vakiintumista tavoitetason tuntumaan. Tämä osoittaa, että EKP:n politiikka on ollut uskottavaa, ankkuroinut odotuksia ja ohjannut inflaatiota takaisin kohti hintavakautta.

(6) Koko euroalueen julkisen talouden rahoitusasema on viime vuosina parantunut merkittävästi. Keskimääräinen alijäämä, joka vuonna 2020 oli 7,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoteen 2024 mennessä 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhde puolestaan supistui samalla ajanjaksolla 10,1 prosenttiyksikköä, ja se oli vuonna 2024 88,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden tulevaisuudennäkymät viittaavat maltilliseen heikkenemiseen, sillä alijäämän odotetaan vuonna 2025 kasvavan 3,2 prosenttiin ja vuonna 2026 edelleen 3,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämän taustalla ovat lisääntyvät puolustusmenot sekä korkomenojen kasvun jatkuminen ja jotkin tulovajeet. Velkasuhteen ennustetaan kasvavan suhteessa BKT:hen 88,8 prosenttiin vuonna 2025 ja 89,8 prosenttiin vuonna 2026, mikä johtuu vähemmän suotuisasta korkojen ja talouskasvun erotuksesta ja jatkuvista perusalijäämistä. Finanssipolitiikan virityksen ennustetaan pysyvän ennustejaksolla pitkälti neutraalina sekä EU:ssa että euroalueella, joskin jäsenvaltioiden välillä on huomattavia eroja. Finanssipolitiikan viritystä muovaavat julkisen talouden kehitysurat, joita neuvosto on suosittanut unionin talouden ohjausjärjestelmän mukaisesti, kansallisen poikkeuslausekkeen tarjoama jousto puolustusmenojen lisäämisen helpottamiseksi sekä elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n rahastojen vaikutus.

(7) Euroopan turvallisuusympäristön uudistaminen merkitsee puolustusmenojen merkittävää lisäämistä kaikkialla unionissa. Naton jäsenet ovat sitoutuneet uuteen tavoitteeseen käyttää puolustukseen ja turvallisuusmenoihin 5 prosenttia BKT:stään. Neuvosto on tukenut näitä toimia aktivoimalla EU:n finanssipoliittisen kehyksen puitteissa käytettävissä olevan kansallisen poikkeuslausekkeen 12 euroalueen jäsenvaltion osalta. Komissio ja korkea edustaja ovat ReArm Europe -suunnitelman ohella julkaisseet valkoisen kirjan Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä[4], jossa annetaan jäsenvaltioille taloudellisia keinoja vahvistaa puolustussuorituskykyjään ja -infrastruktuuriaan. Näihin keinoihin lukeutuu muun muassa Euroopan turvallisuutta edistävä väline (SAFE)[5], jonka kautta jäsenvaltioille myönnetään EU:n talousarviosta enimmillään 150 miljardia euroa lainoina puolustusinvestointien tukemiseksi. Uuden välineen kysyntä jäsenvaltioiden keskuudessa on ollut voimakasta, ja haetun tuen määrä on ylittänyt käytettävissä olevat määrärahat. Puolustusmenojen suuruudessa on eri maiden välillä eroja, ja toisinaan ne painottuvat voimakkaasti henkilöstökustannuksiin. Kysyntäpuolella riippuvuus Yhdysvaltojen toimittamista järjestelmistä ja pitkä kehitystyö rajoittavat tehokkuutta ja kykyä skaalata tuotantoa nopeasti. Jotta voidaan lisätä eurooppalaista tuotantoa, voimistaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja kasvattaa Euroopassa suunniteltujen ja valmistettujen puolustustarvikkeiden osuutta, nykyiset rajoitteet on poistettava ja puolustusmarkkinoiden yhdentymistä syvennettävä. SAFE-välineellä voidaan vauhdittaa makrotaloutta lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä edellyttäen, että hankinnoissa hyödynnetään Euroopan teollista kapasiteettia. Samalla siihen liittyvä

[4] Valkoinen kirja Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä.
[5] COM(2025) 122 final.

suuri innovaatiopotentiaali mahdollistaa tuottavuuden heijastusvaikutukset pitkällä aikavälillä.

(8) Euroalueen julkisen talouden rahoitusasemaan kohdistuu edelleen paineita. BKT:hen suhteutettuina julkisen talouden alijäämä ja velka ovat useissa jäsenvaltioissa edelleen suurempia kuin ennen pandemiaa, eikä niiden ennakoida supistuvan lähivuosina. Samalla kun noudatetaan neuvoston suosittamia julkisen talouden kehitysuria velkakestävyyden säilyttämiseksi, on tarpeen jättää liikkumavaraa menopaineille, joita aiheutuu tarpeesta vahvistaa puolustussuorituskykyjä, parantaa kilpailukykyä ja tehdä lisäinvestointeja strategisiin painopisteisiin, kuten kriittisiin valmiuksiin ja infrastruktuuriin, samoin kuin talousarviokustannuksille, joita yhä tiuhemmin esiintyvistä ilmastonmuutokseen ja ympäristön tilan heikkenemiseen liittyvistä tapahtumista aiheutuu, sillä niihin liittyviä vahinkoja vakuutetaan yksityisesti vain vähäisessä määrin. Nämä merkittävät ja keskenään kilpailevat menotarpeet edellyttävät julkisten menojen asteittaista uudelleenpriorisointia, toimenpiteitä väestön ikääntymisestä aiheutuvien kustannusten nousun hillitsemiseksi, meno-ohjelmien laadun parantamista ja lisätulojen hankkimismahdollisuuksien kartoittamista. Lisäksi on edelleen tärkeää kuroa umpeen verovajeita parantamalla verosäännösten noudattamista, myös digitalisaation avulla, puuttua veronkiertoon ja verovilppiin sekä torjua aggressiivista verosuunnittelua, jotta voidaan varmistaa verojärjestelmien oikeudenmukaisuus ja tehokkuus. Julkista taloutta ja kestävää kasvua voitaisiin tukea laajentamalla veropohjaa ja siirtämällä verotuksen painopistettä kasvun kannalta vähemmän haitallisiin kohteisiin, samalla kun lisätään työnteon kannustimia ja saatetaan verostrategiat linjaan laajempien politiikkatavoitteiden kanssa. Varainkäyttöä voitaisiin tehostaa tuntuvasti ja se voitaisiin kohdistaa paremmin politiikan painopisteisiin, jos hyödynnettäisiin kattavasti menojen uudelleenarviointeja, kustannus-hyötyanalyysejä ja tulosbudjetoinnin välineitä. Julkisen talouden liikkumavaraa voitaisiin lisätä esimerkiksi yksityisten vakuutusten laajemmalla hyödyntämisellä ilmastovahinkojen varalta. EU:n koheesiopolitiikan väliarviointia koskevissa säännöissä nostettiin vuonna 2025 lisäksi esille useita aloja (puolustus ja turvallisuus, kilpailukyky ja hiilestä irtautuminen, energiasiirtymä, kohtuuhintainen asuminen, veteen liittyvät toimenpiteet ja itäisten raja-alueiden haasteet) EU:n strategisina painopisteinä. Toimenpideohjelmien uudelleenohjelmointi ja saatavilla olevien varojen saaminen liikkeelle mahdollistaisivat lisäinvestoinnit näihin osa-alueisiin. Lisäksi julkisten investointien tehostaminen järkevällä keskipitkän ja pitkän aikavälin suunnittelulla, eri politiikanalojen ja hallintotasojen välinen tuloksellinen koordinointi, hankkeiden perusteellinen arviointi ja synergiat yksityisen rahoituksen kanssa auttaisivat parantamaan tuottavuutta ja julkisen talouden kestävyyttä.

(9) Vaikka työvoimasta on pulaa, euroalueen työmarkkinat ovat yhä vahvat. Työvoimapula on hellittämässä mutta edelleen huomattava. Työttömyys on historiallisen alhaisella tasolla: vuoden 2025 puolivälissä se oli 5,9 prosenttia. Työttömyyden kasvu on hidastunut, mitä edelleen tukevat työmarkkinoille osallistuvien kasvava määrä ja alueelle suuntautuva muuttoliike. Nettomuutto on useissa jäsenvaltioissa ollut tärkein työllisyyden kasvua edistävä tekijä vuoden 2021 jälkeen. Hallittu laillinen muuttoliike on helpottanut työvoimapulaa tietyillä toimialoilla ja lieventänyt väestökehityksen haasteita. Tilanne kuitenkin vaihtelee huomattavasti eri väestöryhmien välillä. Vuoden 2026 näkymät viittaavat siihen, että työllisyyden kasvu maltillistuu edelleen ja työttömyys pysyy alhaisena, mutta jäsenvaltioiden ja alueiden väliset erot jatkuvat sitkeinä. Lisääntyneet kaupan rajoitukset ja jatkuva epävarmuus voivat heikentää kasvua – ja sitä kautta työllisyyttä – sekä korkeampien vientitullien että lisääntyneen maailmanlaajuisen epävarmuuden

vaikutuksesta. Nimellispalkkojen kasvu on maltillistumassa nopean kasvun vaiheen jälkeen. Työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen kasvuvauhti euroalueella oli vuoden 2025 alkupuoliskolla 3,9 prosenttia, kun se vuonna 2024 oli keskimäärin 4,5 prosenttia. Reaalipalkat nousivat inflaation hidastumisen vuoksi 1,7 prosenttia vuoden 2025 alkupuoliskolla, ja vuoden 2025 puoliväliin mennessä palkkojen ostovoima oli koko euroalueella palautunut vuoden 2019 tasolle. Sopimuspalkkojen kasvun asteittaisen maltillistumisen odotetaan jatkuvan.

(10) Työvoimapula ja osaamisvaje yhdistettynä väestöpaineisiin aiheuttavat edelleen merkittäviä haasteita monille eurooppalaisille aloille ja koko taloudelle. Työmarkkinoiden dynamiikkaa muovaa myös meneillään oleva siirtyminen digitaaliseen (digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelman[6] mukaisesti) ja vähähiiliseen talouteen, sillä se tuo mukanaan uusia mahdollisuuksia ja tekee toisaalta tietyt työt ja taidot tarpeettomiksi. Jotta työntekijöillä olisi tarvittavat valmiudet muutosta varten, tarvitaan jatkuvia täydennys- ja uudelleenkoulutustoimia ja niiden tueksi tiiviimpää työmarkkinapolitiikan, koulutustarjonnan ja osaamistarpeiden yhteensovittamista. Lisäksi vahvempi panostus perustaitojen hankkimiseen jo varhaisessa iässä auttaa luomaan perustan taitojen kehittämiselle. Kun alueiden välillä vallitsevia suuria eroja osaamisessa ja inhimillisessä pääomassa kavennetaan, työntekijät hyötyvät ja sisämarkkinat vahvistuvat. Kilpailukyvyn, varautumisen ja teknologisen johtoaseman ylläpitämiseksi on myös olennaisen tärkeää kiinnittää nykyistä enemmän huomiota STEM-aineiden (luonnontieteet, matematiikka, tekniikka ja teknologiat) opetukseen, sillä nämä alat kärsivät työvoimapulasta ja osaamisvajeesta. Työmarkkinoille osallistumista ja työllisyyttä voitaisiin tukea vahvistamalla työnteon kannustimia siirtämällä verotuksen painopistettä pois työn verotuksesta, myös vero- ja etuusjärjestelmien kohdennettujen uudistusten avulla, ja parantamalla työoloja tietyillä aloilla. Työvoiman tarjontaa ja työmarkkinaosallisuutta taas voitaisiin parantaa helpottamalla aliedustettujen ryhmien – kunkin maan tilanteesta riippuen muun muassa naisten, nuorten ja ikääntyneiden työntekijöiden, romanien ja vammaisten – integroitumista työmarkkinoille. On unionin kestävän vaurauden kannalta olennaisen tärkeää, että nuoret ovat mukana ja menestyvät työelämässä. Samaan aikaan on sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta keskeistä vähentää köyhyyttä ja tukea haavoittuvassa asemassa olevia kotitalouksia riittävillä ja kestävillä sosiaalisen suojelun ja osallisuuden järjestelmillä, myös parantamalla hoito- ja hoivapalvelujen saatavuutta ja lisäämällä kohtuuhintaisten ja esteettömien asuntojen tarjontaa. On edelleen olennaisen tärkeää luoda laadukkaita työpaikkoja, mahdollistaa työpaikan vaihtaminen, varmistaa työmarkkinaosapuolten tosiasiallinen osallistuminen päätöksentekoon ja vahvistaa sosiaalista vuoropuhelua, jotta voidaan ylläpitää euroalueen kilpailukykyä ja resilienssiä rakennemuutoksen edessä. Näitä toimia tuetaan osaamisunioniin[7] ja laadukkaita työpaikkoja koskevaan etenemissuunnitelmaan kuuluvilla aloitteilla.[8]

(11) On ratkaisevan tärkeää puuttua rakenteellisiin heikkouksiin, jotta talouskasvu unionissa ja euroalueella voisi vahvistua ja tulla kestävämmäksi. EU:n

---

6 Digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelmaan sisältyy yhteinen ja oikeudellisesti sitova hallintokehys, jolla ohjataan EU:n pyrkimyksiä kohti digitaalista muutosta vuoteen 2030 mennessä. Ohjelmassa määritellään EU:n yhteiset tavoitteet ja päämäärät, joita pidetään Euroopan kilpailukyvyn, resilienssin ja teknologisen suvereniteetin kannalta ratkaisevina mahdollistavina tekijöinä.

7 COM(2025) 90 final.

8 COM(2025) 959 final.

kasvupotentiaalia pidättelee se, että tuottavuushyötyjä saadaan pääasiassa keskitason teknologiasta ja matalan osaamistason palveluista, kun Yhdysvalloissa puolestaan on tapahtunut merkittävää kehitystä innovatiivisilla korkean osaamistason aloilla, kuten tietotekniikkapalveluissa. Jotta voidaan vahvistaa Euroopan valmiuksia innovoida ja kilpailla maailmanlaajuisesti, on otettava käyttöön kaikilla EU:n alueilla saatavilla olevat voimavarat ja muunnettava sen vahva tutkimuspohja markkinakelpoisiksi teknologioiksi ja tuotteiksi. Tätä varten on lisättävä investointeja tutkimukseen ja kehitykseen (T&K) sekä tietoon, vahvistettava tutkimuksen ja teollisuuden välisiä yhteyksiä, syvennettävä innovaatioekosysteemejä ja varmistettava kehittyneen kiertotalousteollisuuden kasvu. Yhtenäispatenttijärjestelmä on tätä ajatellen tärkeä väline innovoinnin vahvistamiseksi. Samaan aikaan InvestEU-ohjelmalla[9] saadaan liikkeelle suuria määriä julkisia ja yksityisiä investointeja, myös innovaatioiden kehittämiseen ja käyttöönottoon, ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineellä (STEP)[10] on tärkeä rooli suunnattaessa varoja strategisiin teknologioihin. Vaikka tilanne on viime aikoina parantunut, EU:n riskipääomaekosysteemi on edelleen hajanainen eikä pääomaa ole saatavilla riittävästi, erityisesti kun on kyse investoinneista scale-up-yrityksiin. Jotta Euroopan tasolla voidaan lisätä innovointia ja T&K-toimintaa, on myös tärkeää parantaa yksityisen pitkän aikavälin riskipääoman saatavuutta muun muassa edistämällä säästö- ja investointiunionia ja toteuttamalla pitkäjänteisiä julkisen sektorin tukitoimia. Euroopan kasvua ja kilpailukykyä haittaavat myös rakenteellisesti korkeammat energiakustannukset. Kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman tavoitteena on alentaa energian hintoja ja vähentää edelleen riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Tätä varten on välttämätöntä saada energiaunioni valmiiksi, lisätä sähköistämistä ja energiatehokkuutta, vauhdittaa uusiutuvan ja puhtaan energian käyttöönottoa, parantaa verkkojen kapasiteettia, rajajohdot mukaan lukien, käyttää olemassa olevia verkkoja tehokkaasti, ottaa käyttöön älykästä verkkoinfrastruktuuria sekä lisätä joustavuutta energiajärjestelmässä.

(12) Hyvin toimivat tavara-, työ- ja rahoitusmarkkinat ovat investointien, resilienssin ja tuottavuuden kannalta olennaisen tärkeitä. Jotta resursseja saadaan sellaisten alojen käyttöön, joilla on potentiaalia tuottavuuden nopeaan kasvuun, on poistettava pääoman ja työvoiman uudelleenkohdentamiseen liittyviä pullonkauloja, myös start-up- ja scale-up-yritysten perustamisen helpottamiseksi. Sisämarkkinat ovat edistäneet merkittävästi Euroopan hyvinvointia ja lähentymistä. Ne ovat kuitenkin edelleen keskeneräiset, erityisesti palvelujen, digitaalisen toiminnan ja energian aloilla, mikä johtuu sisäisistä esteistä, sääntelyeroista, monimutkaisista menettelyistä ja puutteista säännösten saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio käynnisti toukokuussa 2025 uuden sisämarkkinastrategian[11], jota on määrä vahvistaa tulevalla vuoteen 2028 ulottuvalla sisämarkkinoiden etenemissuunnitelmalla. Tavoitteena on vähentää esteitä, ehkäistä uusien syntymistä ja mukauttaa sisämarkkinat Euroopan strategisiin tavoitteisiin. Jotta tuottavuutta voitaisiin jäsenvaltioissa parantaa, voitaisiin sisämarkkinoihin liittyvien toimien ohella edistää kannustavia liiketoimintaympäristöjä yksinkertaistamista painottaen, vähentää hallinnollista rasitusta ja parantaa tuottavuustoimenpiteiden hallinnointia kansallisia tuottavuuskomiteoita vahvistamalla. Kun lisäksi otetaan huomioon geotalouden

[9] EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30.
[10] EUVL L 2024/795, 29.2.2024.
[11] COM(2025) 500 final.

pirstaloituminen, vahvojen kauppa- ja rahoitussuhteiden edistäminen samanmielisten kumppaneiden kanssa voisi antaa sysäyksen kestävälle kasvulle ja investoinneille. Rakenneuudistukset, mukaan lukien unionin varoista esimerkiksi elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden EU:n rahastojen kautta tuetut uudistukset, parantavat jäsenvaltioiden kilpailukykyä, sillä niiden avulla voidaan poistaa investointien esteitä, parantaa liiketoimintaympäristöä ja lisätä talouden vakautta.

(13) EU:ssa on runsaasti säästöjä, joilla voitaisiin rahoittaa investointeja ja strategisia painopisteitä. Euroalue on pääoman nettoviejä suhteessa muuhun maailmaan, koska sen vaihtotase on jatkuvasti huomattavan ylijäämäinen. Samaan aikaan euroalueella on kuitenkin edelleen merkittäviä investointitarpeita, jotka liittyvät muun muassa T&K-toimintaan, puhtaaseen energiaan, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja digitaaliseen infrastruktuuriin, puolustukseen ja avaruusalaan. Säästö- ja investointiunionilla[12] pyritään sujuvoittamaan kotimaisten säästöjen virtaamista kotimaisiin investointeihin, mikä on linjassa syviä ja hyvin toimivia sisämarkkinoita koskevien tavoitteiden kanssa. Säästö- ja investointiunionin tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia kerryttää varallisuuttaan sijoittamalla pääomamarkkinoille, jolloin säästöjä saadaan liikkeelle. Tätä varten on lisättävä vähittäissijoittajien osallistumista pääomamarkkinoille, parannettava finanssiosaamista, saatava liikkeelle yhteisösijoittajien varoja, joita Euroopassa on runsain mitoin, ja lisättävä kaikkien yrityksien mahdollisuuksia saada rahoitusta myös pankkisektorin ulkopuolelta, myös start-up- ja scale-up-yritysten tukemista silmällä pitäen. Jotta tavoite voidaan saavuttaa, on lisäksi puututtava pääomamarkkinoiden hajanaisuuteen ja mahdollistettava rajatylittävät mittakaavaedut tehostamalla ja yhdenmukaistamalla valvontaa sisämarkkinoilla. Nämä toimet edellyttävät jatkuvaa edistymistä sekä pääomamarkkinaunionin että pankkiunionin suhteen. Pääomamarkkinoita syventämällä saataisiin vähittäissijoittajien ja yhteisösijoittajien, mukaan lukien ammatillisten ja yksilöllisten lisäeläkejärjestelmien, käyttöön monipuolisempia sijoitusmahdollisuuksia kansalaisten varallisuuden kartuttamiseksi ja varojen ohjaamiseksi eurooppalaisiin yrityksiin ja infrastruktuuriin. Pankkiunionin valmiiksi saattamisella puolestaan varmistettaisiin, että rahoituksenvälitystoiminta on jäsenvaltioissa nykyistä integroidumpaa, vakaampaa ja tehokkaampaa, mikä vähentäisi hajanaisuutta ja vahvistaisi rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä. Yhdessä nämä uudistukset antaisivat euroalueelle ja koko unionille mahdollisuuden saada alueellaan olevat mittavat säästöt hyötykäyttöön ja valjastaa ne näin kilpailukyvyn ja innovoinnin ajuriksi ja turvallisuuden tuojaksi.

(14) Eurolla on tärkeä rooli alueellisena valuuttana. Sitä käytetään laajalti laskutusvaluuttana naapurivaltioissa sekä varantovaluuttana, mikä tekee siitä koko Euroopan alueen makrotaloudellisen vakauden ankkurin. Lisäksi eurooppalaiset viejät ja tuojat käyttävät sitä laajalti liiketoimissaan muun maailman kanssa. Toisaalta kansainvälinen valuutta- ja rahoitusjärjestelmä on parhaillaan murroksessa, jota leimaavat geopoliittiset häiriöt, lisääntyvä moninapaisuus ja teknologisten innovaatioiden nopea kehitys. Talouksien ja rahoitusjärjestelmien keskinäistä riippuvuutta on käytetty ja uhattu käyttää aseena, mikä on tuonut esiin unionin ja euroalueen rahoitusjärjestelmän strategiseen riippumattomuuteen liittyviä haavoittuvuuksia. Euron nykyistä laajempi kansainvälinen käyttö tukisi EU:n strategista riippumattomuutta, madaltaisi rahoituskustannuksia ja vähentäisi yritysten

[12] COM(2025) 124 final.

valuuttakurssiriskejä, joskin se toisi myös mukanaan uusia makrotaloudellisen vakauden ylläpitämiseen liittyviä velvollisuuksia. Tässä yhteydessä digitaalisen euron kehittäminen sekä kotimaisten ja alueellisten yksityisten maksamisratkaisujen yhteentoimivuuden parantamiseen tähtäävät toimet auttaisivat vahvistamaan Euroopan rahapoliittista suvereniteettia, mikä vähentäisi riippuvuutta Euroopan ulkopuolisista rahoitusinfrastruktuureista ja vahvistaisi Euroopan rahoitus- ja maksujärjestelmän häiriönsietokykyä.

(15) Rahoitusala on pysynyt häiriönsietokykyisenä. Euroopan pankkiviranomaisen vuonna 2025 tekemän EU:n laajuisen stressitestin tulokset vahvistivat, että eurooppalaiset pankit pysyisivät vahvoina myös vakavassa taloudellisessa laskusuhdanteessa. Rahoitusvakauteen kohdistuu kuitenkin suuria riskejä, ja haavoittuvuuksia on vielä jäljellä. Vuoden 2025 alkupuoliskolla euroalueen pankkisektorin kehitys oli edelleen vahvaa, ja sitä tukivat vakaa pääomapositio ja likviditeettiasema sekä tasaisena pysyvä kannattavuus, vaikka maailmanlaajuiset ja euroalueen sisäiset olosuhteet heikkenivät ja korot laskivat. Pankkien arvostukset ovat nousseet merkittävästi vuoden 2024 puolivälistä. Omaisuuserien laatu on tähän mennessä pysynyt hyvällä tasolla, ja järjestämättömien lainojen osuus on yleisesti ottaen entisellään. Samaan aikaan kansainvälisestä ympäristöstä on tullut epävakaampi. Maailmanpoliittinen epävarmuus ja epävakaat globaalit rahoitusolot lisäävät omaisuuserien hintojen korjausliikkeiden riskiä ja aiheuttavat uusia likviditeettiin ja valtionvelkamarkkinoihin liittyviä paineita. Sekä pankeilla että pankkisektorin ulkopuolisilla rahoituksenvälittäjillä on merkittäviä vastuita kaupan muutoksille herkillä aloilla, kuten teräs- ja autoteollisuudessa. Likviditeettivajeet ja suuri velkaantumisaste keskeisillä pankkisektorin ulkopuolisten rahoituksenvälittäjien sektoreilla ovat merkittäviä haavoittuvuuksien lähteitä. Pankkisektorin ja pankkisektorin ulkopuolisten rahoituksenvälittäjien keskinäisten kytkösten lisääntyminen sekä merkittävät yhteydet muihin, muualla kuin EU:ssa sijaitseviin pankkisektorin ulkopuolisiin rahoituksenvälittäjiin ja markkinoihin lisäävät monimutkaisuutta ja vastuita, jotka eivät tällä hetkellä ole riittävän näkyviä ja joiden seuranta on riittämätöntä. Liikekiinteistöalalla on edelleen riskejä, joita on seurattava tiiviisti. Myös asuntomarkkinoiden kehitykseen on syytä kiinnittää huomiota, kun otetaan huomioon yhteydet pankkien lainanantoon ja yksityiseen velkaantumisen sekä yleisemmin investointeihin ja talouden toimeliaisuuteen. Geopoliittisten jännitteiden lisääntyessä kyberriskien merkitys keskeisinä toiminnallisina haavoittuvuuksina jatkaa kasvuaan, mikä koskee myös pankkeja. Rahoitusalaan kohdistuu myös ilmastoon ja ympäristöön liittyvistä vastuista johtuvia riskejä. Tätä taustaa vasten rahoitusvakauden turvaaminen edellyttää jatkuvaa valppautta, tulevaisuuteen suuntautuvaa valvontaa ja kaikkien rahoitusjärjestelmän osien häiriönsietokyvyn vahvistamista, myös asianmukaisten turvaverkkojen avulla,

SUOSITTAA, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat toimia sekä yksinään että yhdessä euroryhmän puitteissa vuosina 2026–2027 seuraavasti:

(1) Jotta voidaan turvata julkisen talouden kestävyys, noudatetaan suositettuja nettomenopolkuja sekä väliaikaista joustoa, jota on mahdollisesti myönnetty kansallisen poikkeuslausekkeen nojalla puolustusmenojen osalta. Tämän on tarkoitus johtaa asianmukaisesti eriytettyyn finanssipolitiikkaan ja kokonaisuudessaan neutraaliin finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2026.

(2) Samalla kun noudatetaan suositettuja nettomenopolkuja, toteutetaan keskipitkän aikavälin finanssipoliittisia strategioita, joissa jätetään liikkumavaraa tarvittaville puolustussuorituskykyihin, kilpailukyvyn parantamiseen ja strategisiin painopisteisiin tehtäviin lisäinvestointeihin liittyville menoille. Määritetään

kansallisten talousarvioiden prioriteetteja uudelleen ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla parannetaan julkisten tulojen ja menojen vaikuttavuutta, tehokkuutta, laatua ja koostumusta muun muassa edistämällä yksityisten vakuutusten laajempaa hyödyntämistä ilmastoon liittyvistä tapahtumista johtuvien vahinkojen varalta.

(3) Puututaan puolustusteollisuuden pullonkauloihin, jotta voidaan puolustusvalmiuden tiekartan 2030 mukaisesti varmistaa, että julkiset lisämenot johtavat tehokkaisiin puolustussuorituskykyihin oikeaan aikaan. Edistetään EU:n laajuisia puolustustarvikemarkkinoita; kannustetaan yhteishankintoihin, jotka auttavat parantamaan tehokkuutta ja yhteentoimivuutta ja vähentävät hajanaisuutta.

(4) Saatetaan elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano päätökseen 31 päivään elokuuta 2026 mennessä ja tuetaan seuraavina vuosina investointien rahoittamista koordinoimalla kansallista ja EU:n rahoitusta. Varmistetaan käytettävissä olevien EU:n varojen hyödyntäminen käyttämällä hyväksi koheesiopolitiikan väliarvioinnin tarjoamat mahdollisuudet.

(5) Edistetään työvoiman täydennys- ja uudelleenkoulutusta tuottavuuden ja innovointikapasiteetin lisäämiseksi ja tuetaan strategisia aloja. Parannetaan koulutuspolitiikkaa koulutustulosten kohentamiseksi, painopisteenä erityisesti perustaidot ja digiosaaminen, ja varmistetaan, että osaamisprofiilien kysyntä ja tarjonta vastaavat paremmin toisiaan. Puututaan osaamisen kohtaanto-ongelmiin ja suuriin alueellisiin eroihin osaamisessa ja inhimillisessä pääomassa. Edistetään työpaikkojen laatua ja lisätään edelleen työmarkkinoille osallistumista, myös työmarkkinoilla aliedustettuina olevien väestöryhmien osalta. Toteutetaan toimenpiteitä, joilla helpotetaan rajatylittävää liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja kolmansien maiden kansalaisten hallittua laillista muuttoliikettä ammateissa, jotka kärsivät työvoimapulasta. Vahvistetaan työnteon kannustimia siirtämällä verorasitusta pois työn verottamisesta muun muassa vero- ja etuusjärjestelmien kohdennettujen uudistusten avulla. Toteutetaan toimia köyhyyden torjumiseksi ja vähentämiseksi turvaamalla riittävät ja kestävät sosiaalisen suojelun ja osallisuuden järjestelmät ja vahvistamalla niitä sekä parantamalla kohtuuhintaisten, kestävien ja laadukkaiden asuntojen saatavuutta. Varmistetaan työmarkkinaosapuolten tuloksellinen osallistuminen päätöksentekoon ja vahvistetaan työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua. Varmistetaan työmarkkinaosapuolten tuloksellinen osallistuminen päätöksentekoon ja vahvistetaan työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua.

(6) Vahvistetaan edellytyksiä palkkojen kestävälle, tuottavuuden kehitystä vastaavalle kasvulle, erityisesti pieni- ja keskituloisten palkansaajien osalta, noudattaen kansallisia käytäntöjä, kunnioittaen työmarkkinaosapuolten ja työmarkkinavuoropuhelun[13] roolia ja ottaen asianmukaisesti huomioon euroalueella vallitseviin inflaatio- ja kilpailukykyeroihin liittyvät riskit.

(7) Priorisoidaan julkisia investointeja ja kannustetaan yksityisiin investointeihin, joilla tuetaan tutkimusta ja innovointia, teollisuuden vähähiilistämistä, puhdasta energiaa ja digitaalista siirtymää, taloudellista turvallisuutta ja strategisten riippuvuuksien vähentämistä arvoketjuissa. Edistetään resurssien kohdentamista aloille ja

[13] Komissio ja neuvosto ovat vuoden 2026 syyspakettia valmistellessaan saaneet kannanottoja EAY:ltä ja työnantajajärjestöiltä. Ks. https://commission.europa.eu/publications/2026-european-semester-autumn-package_en.

teknologioihin, joilla on paljon kasvupotentiaalia, ja vahvistetaan innovaatioekosysteemejä muun muassa tiivistämällä yhteyksiä eri toimijoiden, kuten yritysten, yliopistojen tai tutkimuslaitosten välillä ja kehittämällä riskipääoman roolia start-up- ja scale-up-yritysten rahoittamisessa sekä nopeuttamalla digitaalisten ja puhtaiden teknologioiden käyttöönottoa.

(8) Poistetaan sisäisiä esteitä ja sääntelyeroja kansallisella tasolla, kuten myös jäljellä olevia täytäntöönpano- ja vaatimustenmukaisuusvajeita, jotta voidaan syventää sisämarkkinoita ja parantaa yritysten tehokkuutta ja skaalautumisedellytyksiä.

(9) Edistetään sääntelyn yksinkertaistamista tunnistamalla ja vähentämällä tarpeettomia rasitteita ja varmistamalla, että annettava lainsäädäntö on läpinäkyvää ja kohdennettua, muun muassa tosiasiallisesti hyödyntämällä lainsäädäntöprosessissa julkisia ja sidosryhmien kuulemisia sekä lainsäädännön jälkiarviointeja.

(10) Luodaan maaliskuussa 2025 annetun komission tiedonannon[14] mukaisesti eurooppalainen säästö- ja investointiunioni, jolla edistetään kilpailukykyisiä ja hyvin toimivia pääomamarkkinoita ja pankkialaa, jotta eurooppalaisia säästöjä saadaan liikkeelle pitkäaikaisten investointien toteuttamiseksi erityisesti sellaisilla Euroopan talouden aloilla, joilla on suuri kasvupotentiaali tai jotka ovat strategisesti tärkeitä. Puututaan pääomamarkkinoiden hajanaisuuteen ja rahoituspalvelujen rajatylittävän tarjoamisen ja käyttämisen esteisiin sekä kansallisten valvontakäytäntöjen eroihin viemällä tulevaa pääomamarkkinoiden yhdentymistä ja valvontaa koskevaa lainsäädäntöpakettia nopeasti eteenpäin.

(11) Toteutetaan toimia, joilla noudatetaan komission vuonna 2025 antamaa suositusta yksinkertaistetun ja edullisen verokohtelun piiriin kuuluvien säästö- ja sijoitustilien saatavuuden parantamisesta[15] (syyskuu 2025) ja suositusta eläketulostauluista, eläkkeiden seurantajärjestelmistä ja automaattisesta jäsenyydestä[16] (marraskuu 2025) sekä suosituksia, jotka sisältyvät finanssiosaamista koskevasta EU:n strategiasta vuonna 2025 annettuun komission tiedonantoon[17] (syyskuu 2025).

(12) Toteutetaan kaikki tarvittavat toimet digitaalisen euron luomiseksi, edistetään innovointia ja kilpailua maksumarkkinoilla sekä varmistetaan keskuspankkirahan laajan saatavuuden ja käytettävyyden jatkuminen digitalisoituvassa taloudessa.

(13) Edistetään euron kansainvälistä roolia ja sitoudutaan vahvistamaan sen asemaa maailmassa, muun muassa puuttumalla Euroopan rahoitusinfrastruktuurien haavoittuvuuksiin.

---

14 COM(2025) 124 final.
15 C(2025) 6800 final
16 C(2025) 9300 final
17 COM(2025) 681 final.

(14) Seurataan rahoitusjärjestelmän makrovakauteen kohdistuvia riskejä, mukaan lukien riskit, jotka johtuvat omaisuuserien laadusta, uudelleenhinnoittelun dynamiikasta ja ilmastoon ja ympäristöön liittyvistä vastuista sekä kytköksistä pankkien ja muiden kuin pankkien välillä keskeisillä rahoitusmarkkinoilla ja yksityisen rahoituksen kautta. Tarvittaessa parannetaan pankkien ulkopuolista rahoituksenvälityssektoria koskevaa sääntely- ja valvontakehystä sen varmistamiseksi, että voidaan tosiasiallisesti tunnistaa uusia haavoittuvuuksia ja hallita niitä.

Tehty Strasbourgissa

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja